

פיצואים

לכל מעשי הצמד-חמד אפשיין-אמיר. הוא היצר את צעדיהם בכל הכיוונים, מנע את כל המעשים הבלתי-אחראיים שהם רצו לעשות. הם לא יכלו לזוז מבלי לסלק אותו — ומבלי לסלק אותו בסקט.
כך נוצר המצב הקלאסי של הפיצואים. 800 אלף ל"י.

★ ★ ★
ה תופעה כזוה אינה שייכת לתחומי הכלכלה, אלא לתחומי של הסוציאלוג. הפיצואים, כתופעה ציבורית, מעידה על מיבנהו החברתי של המישור הקיים. במישור זה, העילית החברתית מורכבת מפקידים בכירים. פקידים אלה, השולטים על מכשירי-החלוקה במישור-החלוקה, יכולים לחלק ביניהם חלק ניכר מן ההכנסה הלאומית. הפיצויים המשולמים הם, ביסודם, תוספת למשכורת.

בסך הכל זה הכנים להילך דן חצי מיליון לירות. כיום, אני מקווה, הוא כבר מיליון. זהו ארכיטיפוס של פיצואיט.

★ ★ ★
ש ונה היה גורלו של הרב איסר אונטרמן ביש-המזל. כבוד הרב נבחר לכהונת רב ראשי ארצי. מכיוון שעבר מוזהב בנכסות כדי לאפשר זאת. היה צורך להוקף חוק עם עלייתו בדרגה, עבר מן המישור העירוני למישור הארצי. הוא חדל להיות רב ראשי של תל-אביב. הרבנות הארצית היא מוסד לגמרי שונה מן הרבנות התל-אביבית. זו חיה מקופת הממשלה, וזו מקופת העירייה. ממילא היתה עליה זו בדרגה ברוכה בכה"פ פטרות. כבוד הרב "ידידיו ומוקיריו", כפי שנאמר) תבעו פיצויים בסך 120 אלף לירות.

ל גבי מאות אלפי ישראלים, אין שתי מילים נוראות יותר מאשר אלה:
"אתה מפורר!"

רבות שמעו אותן בחודשים האחרונים, ועולםם חשך עליהם. 40 איש שובתים-רעב בגללן באשדוד, ונשותיהם וזקנות בחוצות.

אלפים בלתי-ספורים — שנתם גודת כלילה, כי רבה אימנם. כי בשבילם, פיטורין פירושו: ילדים רעבים, אשה מיואשת, אובדן בסיס החיים.

אך יש בישראל סוג אחר של אנשים. אנשים אשר בשבילם מהווים הפיטורין התגשמות של חלום מתוק.

★ ★ ★
ב מדינה הזאת, אין מתעשרים מעבודה. זה ידוע. יכול אתה לעבוד כמו סוס, לחסוך כמו נמלה, ולהישאר עני כמו עכבר-ש-כנסייה.

אבל במדינה הזאת אפשר להתעשר מהפי-סקתי-עבודה.

זוהי עובדה. אין אדם מקבל פיצויים עביו עבודה. רק שכר. והשכר הוא מוגבל. חל עליו מס-הכנסה. ואת השכר אורכלים. אבל עבור הפסקת-עבודה מקבלים פיצויים. הפיצויים אינם מוגבלים. וגם מס-הכנסה אינו חל עליהם.

אמנם, אדם פשוט מקבל פיצויים פשוטים. חודש-שכר לשנת-עבודה. אין זה הרבה. זה מספיק בקושי כדי להתגבר על המשבר הראשון של הפיטורין, במדינה הסוציאליסטית היחידה בעולם שאין בה ביטוח-מפני-אבטלה.

אך לא על אלה מדובר. מדובר על שיכבה מסוימת מאד של אנשים, העילית של החברה הישראלית, האריסטוקרטיה של הפיצויים. נוכל לקרוא להם (ברשותו האדיבה של הפרופסור ברוך קורצווייל, שהמציא את המושג השימושי): פיצואיסטים.

★ ★ ★
ה פיצואיסט הוא אדם אשר לגביו התפקיד הוא טפל, והתפקידו הוא העיקרי.

למן הרגע בו קיבל על עצמו תפקיד מסוים, הוא שקוע כליל במחשבה אחת: איך להתפטר ממנו.

איך להתפטר ממנו בצורה הנכונה.

כדי להתפטר בצורה הנכונה דרושים כמה תנאים, כולם יחד או חלק מהם או לפחות אחד מהם:
● המעסיק צריך להיות מעוניין מאד בסילוקו של הפיצואיסט. כלומר, נוכחותו של הפיצואיסט צריכה להיות בלתי-נסבלת. אם מפאת חוסר-כשרונו המוחלט, אם מפאת חילוקי-דיעות פוליטיים או אישיים.

● הפיצואיסט צריך לדעת הרבה על המוסר. כלומר: עליו להתחקי בו בעמדת-מפתח, או במישרה בכירה, מקום בו מתרכז מירב המידע על הנעשה במקום.

● המוסר צריך להיות מושחת, או לפחות לצפון בחובו גוהלים מפוקפקים ופרשות של שחיתות, אשר למען העלמתם והשתקתם כדאי לשלם דמי-לאי-חרך גבוהים.

● הפיצואיסט צריך להיות בעל גב ציבורי מוגלג. כדי שיוכל לעורר רעש אם לא יבוא על סיפוקו. זהו המצב לגבי הפיצואיסט המצוי, יש, כמובן, גם כל מיני פיצואיסטים אחרים.

יש, למשל, פיצואיסט המשגשג על רקע של פעילות ציבורית, בשטח המחולק בין מוסדות שונים במישורים שונים. כי או קורה שבדרך עלייתו הרגילה בסולם — ממישור עירוני למישור ממלכתי, או מעמדה הסתדרותית לעמדה סוכנותית — הוא עובר מדי פעם ממוסד למוסד.

במיקרה זה, כל עלייה שיגריתית פירושה מעבר ממוסד למוסד, כלומר התפטרות ממוסד החייב לשלם פיצויים. זהו, כמובן, הפיצואיסט המאושר ביותר.

★ ★ ★
ה יה היה איש וסמו הילל דן. הוא היה מנהל סולל בונה. על רקע של יעול כלכלי ו/או אינטריגה מפלגתית הוא התפטר מן המוסד.

הוא קיבל פיצויים גדולים. את הפיצויים הגדולים הוא השקיע בבניין תל-אביבי. הבניין זכה ליחס מיוחד של כל המוסדות.

כשהעניין הצליח, התפטר גם מן הבניין. על כך קיבל תמורה, מצד המשקיעים אסירי-התורה, מעין פיצויים שניים.

"פיטורו אותי!"

(ואולי נכון יותר לומר את החיפך: המשי-כורת היא תוספת לפיצויים.)

המשכורת האמיתית של הפקיד הבכיר אינה זו המופיעה בספרי מס-הכנסה. היא מורכבת מהרבה הטבות צדדיות, הוצאות, דמי-יצוג, אשיל, נסיעות לחו"ל, מכונות, ועוד ועוד. מעל לכל ההכנסות האלה, מונחים הפיצויים ככתר נוצץ. זוהי משכורת שנייה, היוזן (קאפרי) טלויזיה בלעז) של משכורת סמויה, ההופכת את הפקיד לבעל-הון.

★ ★ ★
מ בחינה זו מהנה הפיצואים רק גילוי אחד מרבים, המעידים כולם על עלייתו והתבצרותו של המעמד החדש ב-18 השנים האחרונות.

אחד הגילויים האלה נוגע לפקיד המועצה לשיחוק פריי-הדר בחו"ל. בארץ נמצא ענף הפרדסנות על סף משבר חמור. ריחחיות יורדת. משלם-המיסים מתכוון לתמוך בו בסכום של הרבה מיליונים לירות.

אך בעוד הפרדסן ומשלם-המיסים מתחכמים ביניהם ושופי-כים זה באוזני זה את כרי שיחו, מקבל נציג המועצה באירופה — לפי הגילוי שהתפרסם השבוע — משכורת חודשית של כ-10 אלפים לירות. התשלום נעשה בתנאים המאפשרים לו לעקוף את חומרת מס-הכנסה. (בעוד שימאי ישראלי מקבל במטבע זר רק את אותו חלק ממשכורתו שהוא זקוק לו בחו"ל, לקיומו ממש, הרי פקיד בכיר מקבל במטבע זר גם את משכורתו שאין הוא יכול לבזבזה בחו"ל אם יקוּש לכך 24 שעות ביממה.)

שאלת-מיבחר לפיצואיסט מתמחה. כמה יקבל אותו פקיד כפיצויי-פיטורין כאשר יעלה, בבוא היום, בדרגה ויהיה שגריר ישראל בלונדון?

למרבה הצער, זה עורר רעש. טרדן אחד אפילו שאל שאילתה בנכסות. הרב הודיע כי הוא מחתר על הפיצויים. ושוחר-רצק יכול לשאול: מדוע אסור לרב מה שמותר למנהל? האין כאן מידה של איפה ואיפה, כפייה אנטי-דתית רחמנא-ליצלן?

★ ★ ★
כ י הנה באה פרשת ארבעת הפקידים הבכירים של האוניברסיטה. הם נאותו להתפטר. זה היה שדה לאוני-ברסיטה הרבה כסף.

ארבעה אלה בוודאי זוכים להערצה רבה בחוגי הפיצואיסטים. כי כל אחד יודע שהאוניברסיטה שקועה בחובות. הגרעון המצטבר הגיע ל-70 מיליון. היה צורך להעמיס שכר-לימוד נוסף בסך 100 ל"י על כל סטודנט, אף להסתכן בשביתה כללית של הנוער הלומד.

אם במצב זה שילמה האוניברסיטה חצי מיליון ל"י (דהיינו: תוספת שכר-הלימוד של 5000 סטודנטים) לארבעה פקידים, תמורת הסכמתם האדיבה להפסיק את עבודתם — הרי מגיע לארבעה אלה מדליון מיוחד. כל הכבוד.

★ ★ ★
א ולם לפחות איש אחד זכאי לאות-הצטיינות גבוה עוד יותר. זהו המנהל הכללי לשעבר של בנק פרינסטון, אהרון קמחי.

מגיע לו תואר נשיא-הכבוד של מוסדר ה-פיצואיסטים.

תמורת הסכמתו להסתלק מתפקידו, ולהעביר את השליטה על הבנק לשני הרפתקנים, הוא גבה, כנראה, כ-800 אלף לירות בצורות שונות. קמחי זה הוא איש מוכשר. כשהיה מנהל הבנק, התנגד